

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

22. veljače 2024. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Javno zdravlje – Zdravstvena pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi – Uredba (EZ) br. 1069/2009 – Odobrenje – Članak 24. stavak 1. točka (i) – Pojam ‚skladištenje nusproizvoda životinjskog podrijetla‘ – Prekid prijevoza koji može trajati do osam sati”

U predmetu C-85/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt (Visoki upravni sud savezne zemlje Saske-Anhalt, Njemačka), odlukom od 24. siječnja 2023., koju je Sud zaprimio 15. veljače 2023., u postupku

Landkreis Jerichower Land

protiv

A.,

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen, predsjednik vijeća, J. Passer (izvjestitelj) i M. L. Arastey Sahún, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za A., J. Hagmann, *Rechtsanwalt*,
- za vladu Helenske Republike, E. Leftheriotou i A.-E. Vasilopoulou, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, B. Hofstätter i G. Koleva, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla) (SL 2009., L 300, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 16., str. 425. i ispravak SL 2017., L 137, str. 40.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Landkreisa Jerichower Land (okrug Jerichower Land, Njemačka) i društva A., osnovanog u skladu s njemačkim pravom, u vezi sa zabranom koja mu je izrečena da u jednom od svojih skladišta skladišti spremnike za prijevoz s nusproizvodima životinjskog podrijetla.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U skladu s uvodnim izjavama 1., 2., 5., 6., 11. i 36. Uredbe br. 1069/2009:
    - „(1) Nusproizvodi životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi mogući su izvor opasnosti za javno zdravlje i zdravlje životinja. Prethodne krize povezane s izbijanjima svinjavke i šapa, širenjem transmisivnih spongiformnih encefalopatija kao što su goveđa spongiformna encefalopatija (GSE) i pojava dioksina u hrani, ukazale su na posljedice nepravilnog postupanja s određenim nusproizvodima životinjskog podrijetla na javno zdravlje i zdravlje životinja, sigurnost hrane i prehranbenog lanca te povjerenje potrošača. Nadalje, takve krize mogu imati i širi negativni utjecaj na čitavo društvo zbog toga što utječu na socijalni i gospodarski položaj poljoprivrednika i predmetnih industrijskih sektora te na povjerenje potrošača u sigurnost proizvoda životinjskog podrijetla. Izbijanja bolesti mogu također imati negativne posljedice na okoliš, ne samo zbog problema povezanih s odlaganjem, nego i u pogledu biološke raznolikosti.
    - (2) Nusproizvodi životinjskog podrijetla nastaju uglavnom tijekom klanja životinja namijenjenih prehrani ljudi, tijekom proizvodnje proizvoda životinjskog podrijetla, kao što su mliječni proizvodi, te pri odlaganju uginulih životinja i provođenju mjera kontrole bolesti. Bez obzira na izvor, oni predstavljaju mogući rizik za javno zdravlje i zdravlje životinja te za okoliš. Taj je rizik potrebno primjereno kontrolirati usmjeravanjem takvih proizvoda u sustave za sigurno odlaganje ili uporabom tih proizvoda za različite svrhe, pod uvjetom da se primjenjuju strogi zahtjevi čiji je cilj smanjenje zdravstvenih rizika na najmanju moguću mjeru.
- [...]
- (5) Potrebno je utvrditi zdravstvena pravila Zajednice za sakupljanje, prijevoz, postupanje, obradu, pretvorbu, preradu, skladištenje, stavljanje na tržište, distribuciju, uporabu ili odlaganje proizvoda životinjskog podrijetla u usklađenom i sveobuhvatnom okviru.

(6) Ta bi opća pravila trebala biti razmjerna riziku za javno zdravlje i zdravlje životinja koji predstavljaju proizvodi životinjskog podrijetla kada s njima postupaju subjekti u različitim fazama lanca, od sakupljanja do njihove uporabe ili odlaganja. Pravila bi također trebala voditi računa o rizicima za okoliš tijekom obavljanja tih radnji. Okvir Zajednice trebao bi uključivati i zdravstvena pravila o stavljanju proizvoda na tržište, uključujući, prema potrebi, trgovinu unutar Zajednice i uvoz nusproizvoda životinjskog podrijetla.

[...]

(11) Potrebno je jasno utvrditi glavne ciljeve pravila o nusproizvodima životinjskog podrijetla, odnosno kontrolu nad rizicima za javno zdravlje i zdravlje životinja i zaštitu sigurnosti prehrambenog lanca i lanca hrane za životinje. Odredbama ove Uredbe trebalo bi se omogućiti postizanje tih ciljeva.

[...]

(36) Drugi propisi koji su stupili na snagu nakon donošenja Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i zahtjeva zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane i utvrđivanju postupaka o pitanjima sigurnosti hrane [(SL 2002., L 31, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 91.)], odnosno Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane [(SL 2004., L 139, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 15., str. 42.)], Uredba (EZ) br. 853/2004 [Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL 2004., L 139, str. 55.)] i Uredba (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. siječnja 2005. o utvrđivanju zahtjeva za higijenu hrane [(SL 2005., L 35, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 36., str. 190. i ispravak SL 2023., L 105, str. 69.)], a koje dopunjuje Uredba (EZ) br. 1774/2002 [Europskog parlamenta i Vijeća od 3. listopada 2002. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi (SL 2002., L 273, str. 1.)], stavljaju glavnu odgovornost za usklađivanje sa zakonodavstvom Zajednice, čiji je cilj zaštita javnog zdravlja i zdravlja životinja, na subjekte u poslovanju s hranom i hranom za životinje. U skladu s tim zakonodavstvom, subjekti koji obavljaju djelatnosti u skladu s ovom Uredbom imaju također glavnu odgovornost osigurati sukladnost s ovom Uredbom. Tu je obvezu potrebno dodatno pojasniti i detaljno utvrditi u pogledu načina na koji se postiže sljedivost, kao što su odvojeno sakupljanje i usmjeravanje nusproizvoda životinjskog podrijetla. [...]"

4 U skladu s člankom 1. Uredbe br. 1069/2009, naslovljenim „Predmet“:

„Ovom se uredbom utvrđuju pravila u vezi s javnim zdravljem i zdravstvena pravila za životinje za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode kako bi se spriječili i smanjili rizici za javno zdravlje i zdravlje životinja povezani s tim proizvodima, a posebno s ciljem zaštite sigurnosti prehrambenog lanca i lanca hrane za životinje.“

5 Članak 3. te uredbe glasi kako slijedi:

„Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. ‚nusproizvodi životinjskog podrijetla‘ znači čitava tijela ili dijelovi tijela životinja, proizvodi životinjskog podrijetla ili drugi proizvodi dobiveni od životinja, koji nisu namijenjeni prehrani ljudi, uključujući jajne stanice, zametke i sjeme;
2. ‚dobiveni proizvodi‘ znači proizvodi dobiveni putem jedne ili više obrada, pretvorbi ili faza prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla;

[...]

11. ‚subjekt‘ znači fizička ili pravna osob[a] koja u stvarnosti postupa s nusproizvodom životinjskog podrijetla ili prerađenim proizvodom, uključujući prijevoznike, trgovce i korisnike;

[...]

13. ‚objekt‘ ili ‚pogon‘ znači bilo koje mjesto na kojemu se odvija bila koja radnja koja uključuje postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla ili od njih dobivenih proizvoda, osim ribarskog plovila;

[...]”

6 Člankom 4. navedene uredbe, naslovljenim „Polazište u proizvodnom lancu i obveze”, u stavcima 1. i 2. određuje se:

„1. Odmah nakon što subjekti proizvedu nusproizvode životinjskog podrijetla ili od njih dobivene proizvode u okviru ove Uredbe, moraju ih označiti i osigurati da se s njima postupi u skladu s ovom Uredbom (polazište).

2. Subjekt mora osigurati da u svim fazama sakupljanja, prijevoza, postupanja, obrade, pretvorbe, prerade, skladištenja, stavljanja na tržište, distribucije, uporabe i odlaganja u objektima pod njihovom kontrolom nusproizvodi životinjskog podrijetla i od njih dobiveni proizvodi ispunjavaju zahtjeve ove Uredbe koji se odnose na njihove djelatnosti.”

7 Člankom 7. Uredbe br. 1069/2009, naslovljenim „Kategorizacija nusproizvoda životinjskog podrijetla i od njih dobivenih proizvoda”, u stavku 1. određuje se:

„Nusproizvodi životinjskog podrijetla svrstavaju se u posebne kategorije koje odražavaju stupanj rizika za javno zdravlje i zdravlje životinja povezan s tim nusproizvodima životinjskog podrijetla, i to u skladu s popisima utvrđenih člancima 8., 9. i 10.”

8 Članak 10. te uredbe, naslovljen „Materijal kategorije 3.” glasi kako slijedi:

„Materijal kategorije 3. uključuje sljedeće nusproizvode životinjskog podrijetla:

- (a) trupove i dijelove zaklanih životinja ili, u slučaju divljači, trupove ili dijelove trupa ubijenih životinja, a koji su primjereni prehrani ljudi u skladu sa zakonodavstvom Zajednice, ali nisu namijenjeni prehrani ljudi iz komercijalnih razloga;
- (b) trupove i sljedeće dijelove koji potječu od životinja koje su zaklane u klaonici i na temelju ante-mortem pregleda ocijenjene su prikladnima za klanje za prehranu ljudi, ili tijela i sljedeće dijelove divljači ubijene za prehranu ljudi u skladu sa zakonodavstvom Zajednice:
  - i. trupove i dijelove životinja koji su ocijenjeni neprimjerenima za prehranu ljudi u skladu sa zakonodavstvom Zajednice, ali koji nisu pokazivali nikakve znakove bolesti koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje;
  - ii. glave peradi;
  - iii. kože, uključujući obreske i slične otpatke, rogove i papke, uključujući članke prstiju, karpalne i metakarpalne kosti, tarzalne i metatarzalne kosti:
    - životinja osim preživača za koje je potrebno testiranje na [transmisivne spongiformne encefalopatije], i
    - preživača koji su testirani s negativnim rezultatom u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 999/2001 [Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL 2001., L 147, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 15., str. 3. i ispravak SL 2021., L 398, str. 59.)];
  - iv. svinjske čekinje;
  - v. perje;

[...]”

9 Člankom 14. Uredbe br. 1069/2009, naslovljenim „Odlaganje i uporaba materijala kategorije 3.”, određuje se:

„Materijal kategorije 3.:

[...]

- (d) prerađuje se, osim ako je riječ o materijalu kategorije 3. koji se zbog razgradnje ili kvarenja toliko promijenio da predstavlja neprihvatljiv rizik za javno zdravlje ili zdravlje životinja, i koristi se:
  - i. za proizvodnju hrane za životinje iz uzgoja, osim krznaša, koja se stavlja na tržište u skladu s člankom 31., osim u slučaju materijala iz članka 10. točaka (n), (o) i (p);

[...]”

10 Glava II. te uredbe, koja se odnosi na „[o]bveze subjekata”, sadržava članke 21. do 43.

- 11 Člankom 21. navedene uredbe, naslovljenim „Sakupljanje i označivanje s obzirom na kategoriju te prijevoz”, u stavku 1. propisuje se:

„Subjeki moraju sakupiti, označiti i prevoziti nusproizvode životinjskog podrijetla bez nepotrebnog odlaganja u uvjetima u kojima se sprečava pojava rizika za javno zdravlje i zdravlje životinja.”

- 12 Člankom 24. te uredbe, naslovljenim „Odobrenje objekata ili pogona”, u stavku 1. određuje se:

„Subjeki moraju osigurati da objekti ili pogoni pod njihovom kontrolom dobiju odobrenje nadležnog tijela ako se u takvim objektima ili pogonima obavljaju jedna ili više sljedećih djelatnosti:

[...]

(i) skladištenje nusproizvoda životinjskog podrijetla;

[...]”

- 13 U skladu s člankom 54. prvim stavkom Uredbe br. 1069/2009:

„Uredba (EZ) br. 1774/2002 stavlja se izvan snage s učinkom od 4. ožujka 2011.”

- 14 Članak 55. Uredbe br. 1069/2009, naslovljen „Prijelazna mjera”, glasi kako slijedi:

„Objekti, pogoni i subjekti odobreni ili registrirani u skladu s Uredbom [1774/2002] prije 4. ožujka 2011. smatraju se odobrenima ili registriranima, po potrebi, u skladu s ovom Uredbom.”

Njemačko pravo

- 15 Člankom 1. Tierische-Nebenprodukte-Beseitigungsgesetzes (Zakon o odlaganju nusproizvoda životinjskog podrijetla) od 25. siječnja 2004. (BGBl. 2004. I, str. 82.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: TierNebG), određuje se:

„Cilj ovog zakona je provedba Uredbe [br. 1069/2009], kao i izravno primjenjivih pravnih akata Zajednice ili Europske unije, koji su doneseni na temelju ili primjenom te uredbe.”

- 16 Na temelju članka 12. stavaka 1. i 2. TierNebG-a:

„1. Poštovanje odredaba pravnih akata izravne primjene iz članka 1., poštovanje odredaba ovog zakona i uredbi donesenih na temelju ovog zakona te poštovanje izvršivih naloga koji su izdani u skladu s pravnim aktima izravne primjene iz članka 1. odnosno koji su izdani u skladu s ovim zakonom ili uredbom donesenom na temelju ovog zakona nadzire nadležno tijelo [...].

2. Nadležno tijelo može u pojedinačnim slučajevima izdavati naloge potrebne za poštovanje odredaba pravnih akata izravne primjene iz članka 1. odnosno odredaba ovog zakona, kao i odredaba uredbi donesenih na temelju ovog zakona. Ova odredba primjenjuje se i nakon registracije iz članka 23. Uredbe [br. 1069/2009] odnosno nakon dobivanja odobrenja na temelju članka 24. Uredbe [br. 1069/2009].”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 17 Društvo A. 10. studenoga 2004. dobilo je odobrenje za svoj pogon za preradu nusproizvoda životinjskog podrijetla kategorije 3., smješten u gradu A, u skladu s člankom 17. Uredbe br. 1774/2002, kojim se za pogone za preradu kategorije 3. predviđala obveza ishoda takvog odobrenja.
- 18 Prilikom nadzora provedenog 2016. u skladištu kojim upravlja društvo A. u gradu B, službenici okruga Jerichower Land utvrdili su da su spremnici za prijevoz s otpadcima trupova i ostataka životinjskog mesa kategorije 3. iz članka 10. Uredbe br. 1069/2009 bili smješteni u poluprikolicu opremljenu rashladnim postrojenjem. Oni su također utvrdili da je nekoliko trupova bilo u stanju razgradnje, da je pod skladišta bio prekriven tekućinama iz spremnika koje su sadržavale ličinke te da se u kutovima skladišta nalazio mišji i štakorski izmet.
- 19 Službenici okruga Jerichower Land utvrdili su da su se prijevoz i odlaganje tih materijala kategorije 3. odvijali na sljedeći način. Spremnike se najprije preuzimalo od proizvođača i pomoću pet vozila prevozilo u skladište smješteno u gradu B. Njih se zatim u tom skladištu izravno utovarivalo u poluprikolicu s hladnjačom, bez obrade njihova sadržaja. Spremnici su tako u poluprikolici ostajali u pravilu dva sata, što je ipak u određenim posebnim slučajevima moglo dosegnuti i osam sati. Nakon preuzimanja svih spremnika za prijevoz, njih se kamionom opremljenim poluprikolicom s hladnjačom prevozilo do pogona za preradu kojim društvo A. upravlja u gradu A. Spremnici, koji nisu bili nepropusni, bili su uglavnom uobičajeni spremnici za otpad (240 litara) i spremnici za otpad „Eurobox” (600 litara).
- 20 Odlukom od 4. siječnja 2017., donesenom na temelju članka 12. stavka 2. TierNebG-a, okrug Jerichower Land zabranio je društvu A. da u svojem skladištu u gradu B. skladišti nusproizvode životinjskog podrijetla jer ono nije imalo odobrenje u tu svrhu, u smislu članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe br. 1069/2009.
- 21 Nakon neuspješne žalbe protiv te odluke društvo A. podnijelo je tužbu Verwaltungsgerichtu (Upravni sud, Njemačka). Taj je sud poništio navedenu odluku uz obrazloženje da se kratkotrajni prekid postupka prijevoza, koji nije povezan s postupkom pražnjenja ili promjene spremnika, ne može smatrati skladištenjem nusproizvoda životinjskog podrijetla u smislu članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe br. 1069/2009.
- 22 Okrug Jerichower Land podnio je protiv presude Verwaltungsgerichta (Upravni sud) žalbu Oberverwaltungsgerichtu des Landes Sachsen-Anhalt (Visoki upravni sud savezne zemlje Saske-Anhalt, Njemačka), odnosno sudu koji je uputio zahtjev.
- 23 Taj sud smatra da ishod glavnog postupka ovisi o tumačenju pojma „skladištenje” iz članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe br. 1069/2009 jer se odluka od 4. siječnja 2017., kojom je taj okrug zabranio društvu A. da u svojem skladištu u gradu B skladišti nusproizvode životinjskog podrijetla, temeljila na činjenici da su spremnici s nusproizvodima životinjskog podrijetla, koji su se prevozili teškim teretnim vozilima, bili smješteni u tom skladištu nekoliko sati.

24 U tim je okolnostima Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt (Visoki upravni sud savezne zemlje Saske-Anhalt) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 24. stavak 1. točku (i) Uredbe [br. 1069/2009] tumačiti na način da pojam ‚skladištenje‘ obuhvaća prekid postupka prijevoza tijekom kojeg se spremnik s nusproizvodima životinjskog podrijetla kategorije 3. pretovaruje u drugo prijevozno vozilo gdje je smješteno nekoliko sati, odnosno čak i do osam sati, prije nego što se dalje preveze u pogon za preradu, pri čemu se materijal ni ne obrađuje ni ne premješta u druge spremnike?“

O prethodnom pitanju

25 Svojim jedinim prethodnim pitanjem Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt (Visoki upravni sud savezne zemlje Saske-Anhalt, Njemačka) želi doznati treba li članak 24. stavak 1. točku (i) Uredbe br. 1069/2009 tumačiti na način da pojam „skladištenje“ iz te odredbe obuhvaća prekid postupka prijevoza u trajanju od nekoliko sati, a koji može dosegnuti i do osam sati, tijekom kojeg se spremnici za prijevoz s nusproizvodima životinjskog podrijetla kategorije 3. pretovaruju iz jednog prijevoznog vozila u drugo prije njihova prijevoza u pogon za preradu, pri čemu se ti nusproizvodi životinjskog podrijetla tijekom tog prekida ne obrađuju niti se premještaju u druge spremnike za prijevoz.

26 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se Uredbom br. 1069/2009 nusproizvodi životinjskog podrijetla razvrstavaju u tri posebne kategorije (označene brojevima 1., 2. i 3.) ovisno o razini rizika koji oni predstavljaju za javno zdravlje i zdravlje životinja. Konkretno, kategorijom 3. obuhvaćeni su materijali za koje je zakonodavac Unije smatrao da postoji nizak rizik, dok materijali kategorije 1. i 2. predstavljaju visok rizik za javno zdravlje i zdravlje životinja, pri čemu materijali kategorije 1. predstavljaju najveći rizik (vidjeti u tom smislu presudu od 2. rujna 2021., Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, t. 41.).

27 Članak 24. stavak 1. te uredbe, kojim se subjektima nalaže da objekti ili pogoni pod njihovom kontrolom dobiju odobrenje ako se u njima obavlja jedna od djelatnosti iz te odredbe, među kojima se u točki (i) navodi skladištenje nusproizvoda životinjskog podrijetla, ne primjenjuje se na prijevoz nusproizvoda životinjskog podrijetla (vidjeti u tom smislu presudu od 23. svibnja 2019., ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, t. 42.).

28 Budući da tuženik iz glavnog postupka ne posjeduje takvo odobrenje za skladište kojim se koristi u gradu B, pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev odnosi se na dvojbu treba li prekid postupka prijevoza poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku smatrati dijelom tog prijevoza, što ima za posljedicu da taj prekid ne podliježe odobrenju, ili je on ipak obuhvaćen pojmom „skladištenje“ u smislu članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe br. 1069/2009.

29 U tom pogledu valja istaknuti da se tom uredbom ne definira taj pojam i da sâm tekst članka 24. stavka 1. točke (i) navedene uredbe ne omogućuje njegovo jasno tumačenje.

30 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije treba uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je ona dio (presuda od 23. studenoga 2021., IS (Nezakonitost rješenja kojim se upućuje zahtjev za prethodnu odluku), C-564/19, EU:C:2021:949, t. 104. i navedena sudska praksa).

- 31 Što se tiče konteksta u kojem se nalazi članak 24. Uredbe br. 1069/2009, valja primijetiti da se u skladu s njezinim člankom 4. stavcima 1. i 2. subjektima koji proizvode nusproizvode životinjskog podrijetla ili od njih dobivene proizvode obuhvaćene područjem primjene te uredbe nalaže obveza da osiguraju da ti nusproizvodi životinjskog podrijetla poštuju pravila navedene uredbe u svim fazama sakupljanja, prijevoza, postupanja, obrade, pretvorbe, prerade, skladištenja, stavljanja na tržište, distribucije, uporabe i odlaganja navedenih nusproizvoda životinjskog podrijetla (vidjeti u tom smislu presudu od 2. rujna 2021., Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, t. 55.).
- 32 Usto, valja naglasiti da se Uredbom br. 1069/2009, u skladu s njezinom uvodnom izjavom 36., propisuje da je glavna odgovornost subjekata osigurati ispunjavanje zahtjeva iz te uredbe kako bi se zaštitilo javno zdravlje i zdravlje životinja. U tom su pogledu subjekti obvezni poštovati zahtjeve navedene uredbe koji se primjenjuju na njihove djelatnosti kada obrađuju nusproizvode životinjskog podrijetla (presuda od 2. rujna 2021., Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, t. 56.).
- 33 Osim toga, člankom 21. stavkom 1. Uredbe br. 1069/2009 propisuje se da subjekti moraju prevoziti nusproizvode životinjskog podrijetla „bez neopravdanog odlaganja” u uvjetima kojima se sprečava pojava rizika za javno zdravlje i zdravlje životinja. Iako se tom uredbom u načelu ne isključuje mogućnost prekida prijevoza, njome se dakle zabranjuju prekomjerna kašnjenja u prijevozu.
- 34 U ovom slučaju, i ne dovodeći u pitanje provjere koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev, iz zahtjeva za prethodnu odluku prije svega proizlazi da su se djelatnosti o kojima je riječ u glavnom postupku odvijale tijekom prekida postupka prijevoza te nisu bile dio cestovnog prijevoza u vozilu u pokretu ili na njemu, nego su se događale u skladištu. Usto, materijali kategorije 3. redovito se, na organiziran i planiran način, nalaze u prostorijama tuženika iz glavnog postupka i to na temelju njegove svjesne odluke, a ne zbog nepredviđenog prekida postupka prijevoza ili prekida radi poštovanja propisanog vremena odmora vozača. Naposljetku, okolnosti opisane u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne upućuju samo na to da je skladištenje u skladištu učestalo, nego i da tuženik iz glavnog postupka nije uspostavio postupke za sprečavanje onečišćenja i osiguranje redovitog čišćenja prostorija, što može dovesti do rizika za sigurnost prehrambenog lanca i lanca hrane za životinje.
- 35 Što se tiče glavnih ciljeva propisa o nusproizvodima životinjskog podrijetla, iz članka 1. i uvodnih izjava 2., 5., 6. i 11. Uredbe br. 1069/2009 proizlazi da se ti ciljevi sastoje od odgovarajuće kontrole rizika za javno zdravlje i zdravlje životinja, zaštite sigurnosti prehrambenog lanca i lanca hrane za životinje te uspostave usklađenog i sveobuhvatnog okvira zdravstvenih pravila koja su razmjerna zdravstvenim rizicima koji se javljaju kada subjekti u različitim fazama proizvodnog lanca postupaju s nusproizvodima životinjskog podrijetla, od sakupljanja do njihove uporabe ili odlaganja (presuda od 2. rujna 2021., Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, t. 52.).
- 36 Iz toga proizlazi da je zakonodavac Unije namjeravao na odgovarajući i razmjeran način kontrolirati rizike za javno zdravlje i zdravlje životinja tijekom cijelog postupka rukovanja nusproizvodima životinjskog podrijetla (vidjeti u tom smislu presudu od 2. rujna 2021., Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, t. 53.).
- 37 Stoga treba smatrati da pojam „skladištenje” u smislu članka 24. stavka 1. točke (i) Uredbe br. 1069/2009 obuhvaća prekid prijevoza nusproizvoda životinjskog podrijetla i njihov pretovar s jednog prijevoznog vozila u drugo, kao i njihov mogući istovar radi privremenog skladištenja, kako

bi se potom prevezli u druge objekte radi njihove daljnje prerade. Iz toga slijedi da subjekt koji upravlja skladištem u kojem se obavljaju takvi postupci mora imati odobrenje na temelju članka 24. te uredbe.

- 38 Slijedom toga, na prethodno pitanje valja odgovoriti tako da članak 24. stavak 1. točku (i) Uredbe br. 1069/2009 treba tumačiti na način da pojam „skladištenje” iz te odredbe obuhvaća prekid postupka prijevoza u trajanju od nekoliko sati, a koji može dosegnuti i do osam sati, tijekom kojeg se spremnici za prijevoz s nusproizvodima životinjskog podrijetla kategorije 3. pretovaruju iz jednog prijevoznog vozila u drugo prije njihova prijevoza u pogon za preradu, pri čemu se ti nusproizvodi životinjskog podrijetla tijekom tog prekida ne obrađuju niti se premještaju u druge spremnike za prijevoz.

Troškovi

- 39 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

Članak 24. stavak 1. točku (i) Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla)

treba tumačiti na način da:

pojam „skladištenje” iz te odredbe obuhvaća prekid postupka prijevoza u trajanju od nekoliko sati, a koji može dosegnuti i do osam sati, tijekom kojeg se spremnici za prijevoz s nusproizvodima životinjskog podrijetla kategorije 3. pretovaruju iz jednog prijevoznog vozila u drugo prije njihova prijevoza u pogon za preradu, pri čemu se ti nusproizvodi životinjskog podrijetla tijekom tog prekida ne obrađuju niti se premještaju u druge spremnike za prijevoz.

Potpisi